

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA YOZGI SOG'LOMLASHTIRISH OYLARINI TASHKIL ETISH

MTTDMQTMOI katta o'qituvchisi
Rizaeva Gulnora Batirovna

Annotatsiya. Maqolada Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni sog'lomlashtirish va chiniqtirish ishlarini tashkil etish yozgi sog'lomlashtirish davri asoslangan rivojlanish muhitini yaratish haqida fikr yuritilgan.

Kalit so'zlar.inklyuziv ta'lim, ta'lim sifati, kuzatish, kuzatuv, chiniqtirish, yondashuv, harakat, rejalashtirish, sog'lomlashtirish, muhiti.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2016-yil 29-dekabrda "Maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish bo'yicha 2017-2021-yillarga mo'ljallangan dasturni tasdiqlash to'g'risida"gi qarori, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2019-yil 13-maydagi 391-sonli qarori hamda vazirlik tomonidan tasdiqlangan "Ilk qadam" davlat o'quv dasturining ijrosini ta'minlash respublikamizda maktabgacha ta'lim tashkilotlari ish mazmuni hamda sifati oshirishga qaratilgan qator vazifalarni belgilab berdi.

Belgilangan vazifalar asosida maktabgacha yoshdagi bolalarni sog'lom, jismoniy barkamol va har tomonlama rivojlanishlari uchun zarur shartsharoitlar yaratib berilishini inobatga olgan holda Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida yozgi sog'lomlashtirish va chiniqtirish ishlarini samarali tashkil etilishiga alohida e'tibor berish zarur.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarni sog'lomlashtirish va chiniqtirish ishlarini tashkil etish yozgi sog'lomlashtirish davri (iyun-avgust)da amalga oshiriladi. Aynan, yoz faslida bolalarning ochiq havoda ko'proq sayr qilishlari, tanasini chiniqtirish, harakatda bo'lish va salomatligini mustahkamlash uchun Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida qulay va zaruriy shart-sharoitlar yaratiladi. Shuningdek, yozda maktabgacha yoshdagi bolalar bilan o'tkaziladigan barcha tadbirlarni yengillashtirish, qiziqarli va yorqin o'tishini ta'minlash, charchoq yozdi mashqlar, turli ko'ngilochar tadbirlarni muntazam uyushtirish, kichik sayrlarni tashkillashtirish, ijodiy va amaliy ishlarni bajartirish, suv muolajalarini o'rinli qo'llash va alohida belgilangan kun tartibiga qat'iy amal qilish tavsiya etiladi.

Bugungi kunda ekologik vaziyatning yomonlashuvi yoshlarning, xususan, maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarning sog'lig'i, jismoniy, aqliy va ruhiy rivojlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Natijada sog'liqni saqlash, umumiy rivojlanish va profilaktik vazifalarni hal qilishda sog'liqni himoyalash texnologiyalari, ularni optimal va oqilona tashkil etilishidan faol foydalanish kerak bo'ladi.

Bunday vazifalarni amalga oshirishning eng samarali shakllaridan biri yoz faslidir. Yoz-bolalar juda ko'p yurish, chopish va sakrashni mumkin bo'lgan ajoyib va unumdor vaqt.

Yozgi sog'lomlashtirish mavsumining maqsadlari:

- salomatlikni muhofaza qilish va mustahkamlash;
- bolalarning shikastlanishi va kasallanishini oldini olish;
- yozgi davrda maktabgacha yoshdagi bolalarning harakatlanish faolligini, xisssiy va kognitiv rivojlanishini ta'minlash;
- bolalarning bilim, ko'nikma va malakalarini mustahkamlashga yo'naltirilgan ta'limiy-tarbiyaviy jarayonning samarali shakl va usullaridan foydalanish uchun zaruriy shart-sharoitlarni yaratish.

Yozgi sog'lomlashtirish mavsumining vazifalari:

- bolalarning salomatligini mustahkamlash;
- tabiiy omillardan keng foydalanish hisobiga bolalarni sog'lomlashtirish va jismoniy rivojlantirishga qaratilgan tadbirlar tizimini amalga oshirish: havo, quyosh, suv;
- o'quv yili davomida olingan BKMni mustahkamlashga qaratilgan ta'limiy-tarbiyaviy jarayonni tashkil etish;
- sog'lom turmush tarzi va bilimga bo'lgan qiziqishni rivojlantirish;
- xavfsiz xatti-harakat ko'nikmalarini takomillashtirish;
- tabiat qo'yni (gulzor, bog', tajriba maydonchasi)da mehnatni tashkil etish, bilish faoliyati, turli xil ta'limiy va harakatli o'yinlarni tashkil etish, amaliy kuzatish, tajriba-eksperimentlar, samarali ilmiy-tadqiqot faoliyati uchun tabiiy muhit (sharoit)dan foydalanish;
- ota-onalar o'rtasida tarbiya va sog'lomlashtirish masalalari bo'yicha pedagogik va sanitariya-targ'ibot ishlarini amalga oshirish, yozgi davrda ularni bolalar bilan birgalikdagi tadbirlarga jalb qilish.

Yozgi sog'lomlashtirish mavsumida kattalarning asosiy vazifasi o'sib borayotgan organizmning dam olish, ijodiy faoliyat va harakatga bo'lgan ehtiyojini to'liq qondirishdir.

Yozgi sog'lomlashtirish davrida foydalaniladigan anjom va jihozlar:

- suv, loy va qum bilan o'ynaladigan yelim o'yinchoqlar;
- qo'l yuvish uchun suv, bir martalik sochiqchalar, chiqindilar uchun chelak;
- shamol o'yinlari uchun jihozlar (aylanalar, qog'oz pirdiraklar, lentalar);
- voqeaband va teatrlashtirilgan o'yinlar uchun jihoz va qog'girchoqlar;
- sport o'yinlari uchun jihozlar (xalqalar, keglilar, badminton, arqonchalar, har xil kattalikdagi to'plar);
- stol bosma o'yinlari;
- tabiat qo'ynida mehnat qilish uchun kerakli jihozlar to'plami (kurakcha, - belkurak, supurgi, hokandoz, xaskash, suv sochadigan jo'mrakli chelakchalar);

-qo‘l mehnati uchun kerakli ashyolarning qog‘oz qutilarda bo‘lishi (rangli va -rangsiz qog‘ozlar, bo‘yoq, plastilin shablon—andozalar, bo‘yash uchun kitobchalar, sochiqchalar);

-sayrda namoyish etish va hikoya qilib berish uchun badiiy adabiyotlar;

-yengil to‘shama, shirma va pardalar.

Tashqariga olib chiqiladigan jihozlarning xavfsizligi (singan, teshilgan joylarini yo‘qligi) tekshirilib, har kuni sayrdan keyin yuviladi, quritiladi va quti yoki savatlarga joylanadi. Sayrdan so‘ng har bir jihoz ko‘zdan kechiriladi.

Sayr va o‘yinlardan so‘ng ayvoncha, maydoncha va bolalar uychalari tozalanadi, suv bilan yuviladi.

Qum saqlanadigan joylar doimo tozalanib, qum elanib, nam holatda saqlanishi ta‘minlanadi, o‘ynab bo‘lingandan so‘ng qum ustini g‘ilofi bilan berkitib qo‘yiladi.

Xulosa qilib aytganda maktabgacha ta‘lim tashkilotlarida yozgi dam olish davriga tayyorgarlik barcha xodimlar tomonidan o‘z lavozim vazifalariga muvofiq amalga oshiriladi.

ADABIYOT VA MANBALAR RO‘YXATI.

1..O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 22-dekabrda “Maktabgacha ta‘lim va tarbiyaning davlat standartini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 802-son qarori.

2..Maktabgacha ta‘lim vazirining 2019-yil 20-avgustdagi “Umumiy tipdagi davlat maktabgacha ta‘lim tashkilotining namunaviy ustavini tasdiqlash to‘g‘risida”gi 143-sonli buyrug‘i.

3..O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta‘lim vazirining 2019-yil 30-avgustdagi “Davlat maktabgacha ta‘lim tashkilotlari pedagoglarining ish hujjatlari to‘g‘risida”gi 155-sonli buyrug‘i.

4. D.T.Mahmudova va boshqalar. Maktabgacha ta‘lim muassasalarida ta‘lim jarayonini mavzuvij rejalashtirish (kichik guruh). T.:2018